Аналіз регуляторного впливу

до проєкту наказу Державної інспекції ядерного регулювання України «Про затвердження Правил безпечного перевезення радіоактивних матеріалів (ПБПРМ-2020)»

І. Визначення проблеми

Важливим напрямком діяльності суб'єктів господарювання у сфері використання ядерної енергії є перевезення радіоактивних матеріалів, які здійснюються для потреб ядерної енергетики, промисловості, медицини, при поводженні з радіоактивними матеріалами.

На відміну від інших видів діяльності у сфері використання ядерної енергії, які здійснюються на закритих територіях підприємств, промислових майданчиків, шахт, для перевезення радіоактивних матеріалів використовуються шляхи загального користування, що у разі аварійних подій може призвести до впливу шкідливих факторів, притаманних радіоактивним матеріалам, не тільки на персонал суб'єкта господарювання, але і на населення та довкілля.

Тому, діяльність з перевезення радіоактивних матеріалів підлягає ліцензуванню відповідно до статті 7 Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії».

Однією із основних вимог до суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з перевезення радіоактивних матеріалів, є забезпечення ядерної та радіаційної безпеки шляхом дотримання відповідного законодавства і, зокрема, норм і правил, якими установлені вимови безпеки для перевезення радіоактивних матеріалів.

Документом, що встановлює норми та вимоги безпеки, які забезпечують прийнятний рівень контролю за радіаційною, а також пов'язаною з критичністю і тепловиділенням небезпекою для персоналу, майна і навколишнього природного середовища є «Правила ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів (ПБПРМ-2006)», затверджені наказом Державного комітету ядерного регулювання України від 30 серпня 2006 року № 132, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 18 вересня 2006 року за № 1056/12930. Мета цих Правил - забезпечити захист осіб, майна і навколишнього природного середовища від впливу іонізуючого випромінювання під час перевезення радіоактивного матеріалу. Безпека населення або персоналу забезпечується шляхом дотримання Правил суб'єктами господарювання, які здійснюють перевезення радіоактивних матеріалів. Це досягається за допомогою програм забезпечення якості суб'єктів господарювання (ліцензіатів) і програм забезпечення дотримання Правил, які розробляються та впроваджуються Держатомрегулюванням.

Правила ПБПРМ-2006 відповідають правилам МАГАТЕ видання 2005 року "Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material. 2005 Edition. Safety Standards Series № TS-R-1. IAEA".

МАГАТЕ на постійній основі здійснюється перегляд правил безпечного перевезення радіоактивних матеріалів, результатом переглядів стали три видання правил в 2009, 2012 та 2018 роках і на сьогоднішній день вимоги ПБПРМ-2006 не

повністю відповідають прийнятим на сьогодні нормам безпеки МАГАТЕ, зокрема документу «Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material. № SSR-6, 2018 Edition. IAEA. Vienna, 2018», а також вимогам міжнародних транспортних конвенцій, членом яких є Україна - Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, Конвенції про Міжнародну морську організацію, Конвенції про міжнародні залізничні перевезення, Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів.

Таким чином, виникла необхідність в приведенні діючих ПБПРМ-2006 до вищезазначених документів. Прийняття ПБПРМ-2020 забезпечить встановлення чітких норм та вимоги безпеки, які забезпечать прийнятний рівень контролю за радіаційною безпекою при перевезенні радіоактивних матеріалів.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб’єкти господарювання	+	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Дана проблема не може бути вирішена за допомогою ринкових механізмів, оскільки визначення критеріїв та вимог безпеки, додержання яких обов’язкове під час використання ядерної енергії, зокрема, при перевезенні радіоактивних матеріалів, можливе лише шляхом державного регулювання.

Проблема не може бути розв'язана за допомогою чинних регуляторних актів, таких як Правила перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 25.11.2008 № 1430, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2009 р. за № 180/16196 та Правила дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України 04 серпня 2018 року № 656, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 11 вересня 2018 р. за № 1041/32493.

Ці регуляторні акти розповсюджуються на перевезення небезпечних вантажів лише залізничним та автомобільним транспортом, при цьому, в них зазначено, що перевезення радіоактивних матеріалів здійснюються відповідно до Правил ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів (ПБПРМ-2006), які підлягають перегляду.

II. Цілі державного регулювання

Основними цілями прийняття регуляторного акту є встановлення вимог безпеки, які повинні виконуватись суб’єктами діяльності для забезпечення безпеки і захисту людей, майна та навколишнього природного середовища від шкідливого

впливу іонізуючого випромінювання під час перевезення радіоактивних матеріалів., а також приведення цих вимог до сучасних міжнародних вимог безпеки.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

Під час розроблення проекту регуляторного акта визначено три способи досягнення визначеної цілі, а саме:

- залишення існуючої ситуації без змін;

- внесення змін до чинних нормативно-правових актів;

- розробка нового регуляторного акта.

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Залишення існуючої ситуації без змін	Невідповідності національних норм і правил з ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів сучасним міжнародним вимогам безпеки
Альтернатива 2. Внесення змін до чинних нормативно-правових актів	Внесення змін до Правил ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів (ПБПРМ-2006), затверджених наказом Державного комітету ядерного регулювання України від 30 серпня 2006 року № 132, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 18 вересня 2006 року за № 1056/12930
Альтернатива 3 Розробка нового регуляторного акта	Розробка нового регуляторного акта з врахуванням останнього видання документа МАГАТЕ «Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material. № SSR-6, 2018 Edition. IAEA. Vienna, 2018»

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Негативний вплив на позицію України у міжнародних рейтингах та виконання міжнародних зобов’язань

Альтернатива 2. Внесення змін до чинних нормативно-правових актів	Позитивний вплив на позицію України у міжнародних рейтингах та виконання міжнародних зобов'язань	Відсутні
Альтернатива 3. Розробка нового регуляторного акта	Позитивний вплив на позицію України у міжнародних рейтингах та виконання міжнародних зобов'язань	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Негативний вплив на здоров'я людини, екологію у разі можливої аварії через невідповідність вимог безпеки
Альтернатива 2. Внесення змін до чинних нормативно-правових актів	Відсутність негативного впливу на здоров'я людини, екологію	Відсутні
Альтернатива 3. Розробка нового регуляторного акта	Відсутність негативного впливу на здоров'я людини, екологію	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	12	28	4	-	44
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	27,3 %	63,6%	9,1%	-	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Негативний вплив на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання у разі зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаної з перевезеннями радіоактивних матеріалів через невідповідність національних норм і правил з безпеки міжнародним стандартам безпеки
Альтернатива 2. Внесення змін до чинних нормативно-правових актів	Підвищення рівня безпеки при провадженні суб'єктами господарювання діяльності з перевезення радіоактивних матеріалів	Відсутні
Альтернатива 3. Розробка нового регуляторного акта	Підвищення рівня безпеки при провадженні суб'єктами господарювання діяльності з перевезення радіоактивних матеріалів	Відсутні

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, **навчання/підвищення кваліфікації персоналу** тощо, гривень	1 200	6 000
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним	0	0

	органам, гривень		
4	Витрати, пов’язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	0	0
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, **сертифікатів**, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов’язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	2 900	1 4500
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	5 00	2 500
7	Витрати, пов’язані із наймом додаткового персоналу, гривень	0	0
8	Інше (уточнити), гривень	0	0
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	4 600	2 3000
10	Кількість суб’єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	4 0	4 0
11	Сумарні витрати суб’єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 х рядок 10), гривень	1 84000	9 20000

Розрахунок відповідних витрат на одного суб’єкта господарювання

Вид витрат	У перший рік	Періодичні (за рік)	Витрати за п’ять років
Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо	1200	1200	6000

Вид витрат	Витрати на сплату податків та зборів (змінених/нововведених) (за рік)	Витрати за п’ять років
Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів)	0	0

Вид витрат	Витрати на ведення обліку, підготовку та подання звітності (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій за рік	Разом за рік	Витрати за п’ять років
Витрати, пов’язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам (витрати часу персоналу)	0	0	0	0

Вид витрат	Витрати* на адміністрування заходів державного нагляду (контролю) (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій та усунення виявлених порушень (за рік)	Разом за рік	Витрати за п’ять років
Витрати, пов’язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо)	0	0	0	0

Вид витрат	Витрати на проходження відповідних процедур (витрати часу, витрати на експертизи, тощо)	Витрати безпосередньо на дозволи, ліцензії, сертифікати, страхові поліси (за рік - стартовий)	Разом за рік (стартовий)	Витрати за п’ять років
Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, **сертифікатів,** атестатів, погоджень, висновків,		2900 грн.	2900 грн.	14500 грн.

проведення незалежних / обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо)				

Вид витрат	За рік (стартовий)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо)	500 грн.	500 грн.	2500 грн.

Вид витрат	Витрати на оплату праці додатково найманого персоналу (за рік)	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу	0	0

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1: Залишення існуючої ситуації без змін	0
Альтернатива 2: Внесення змін до чинних нормативно-правових актів	23000 грн.
Альтернатива 3: Розробка нового регуляторного акта	23000 грн.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Залишення існуючої ситуації без змін	1	Проблема невідповідності національних норм і правил з ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів сучасним міжнародним

		нормам безпеки продовжує існувати
Альтернатива 2. Внесення змін до чинних нормативно-правових актів	3	Проблема невідповідності національних норм і правил з ядерної та радіаційної безпеки при перевезенні радіоактивних матеріалів сучасним міжнародним вимогам безпеки буде вирішена. Проте, у зв'язку із значним обсягом змін, які сумарно були зроблені в правилах МАГАТЕ видання 2009, 2012 та 2018 років, практично неможливо внести зміни в правила ПБПРМ-2006, які містять положення правил МАГАТЕ видання 2005 року, без збереження структури, логічності у викладенні тексту, і в підсумку - побудови цілісного документу. Так, наприклад, лише у виданні 2018 року у порівнянні з виданням правил 2012 року були внесені зміни у 62 параграфи, введені 6 нових параграфів, вилучені 2 параграфи.
Альтернатива 3. Розробка нового регуляторного акта	4	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу

Альтернатива 1. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Негативний вплив на позицію України у міжнародних рейтингах та виконання міжнародних зобов'язань; Негативний вплив на здоров'я людини, екологію у разі можливої аварії через невідповідність вимог безпеки; Негативний вплив на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання у разі зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаної з перевезеннями радіоактивних матеріалів через невідповідність національних норм і правил з безпеки міжнародним стандартам безпеки	Альтернатива не забезпечує досягнення цілей регулювання.
Альтернатива 2. Внесення змін до чинних нормативно-правових актів	Підвищення рівня безпеки при провадженні суб'єктами господарювання діяльності з перевезення радіоактивних матеріалів; Відсутність негативного впливу на здоров'я людини, екологію; Позитивний вплив на позицію України у міжнародних рейтингах та виконання міжнародних	Відсутні	Альтернатива призведе до досягнення цілей регулювання, проте отримати якісний документ складно.

	зобов'язань;		
Альтернатива 3. Розробка нового регуляторного акта	Підвищення рівня безпеки при провадженні суб'єктами господарювання діяльності з перевезення радіоактивних матеріалів; Відсутність негативного впливу на здоров'я людини, екологію; Позитивний вплив на позицію України у міжнародних рейтингах та виконання міжнародних зобов'язань;	Відсутні	Альтернатива забезпечує досягнення цілей регулювання.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмами, що забезпечать розв'язання визначеної проблеми, є розробка нових Правил безпечного перевезення радіоактивних матеріалів в яких будуть враховані сучасні міжнародні норми безпеки.

НПА встановлюються вимоги щодо:

- ліцензування діяльності з перевезення радіоактивних матеріалів;
- затвердження конструкції пакувальних комплектів та спеціальних умов перевезення;
- здійснення державного нагляду за дотриманням норм і правил з ядерної та радіаційної безпеки, які запроваджуються регуляторним актом;
- погодження Держатомрегулюванням:

програм навчання з питань безпечного перевезення радіоактивних матеріалів;

програм і методик випробувань пакувальних комплектів;

технічних умов на пакувальні комплекти;

- участь державних інспекторів у випробуваннях пакувальних комплектів.

Організаційні заходи, які необхідно здійснити Держатомрегулювання для впровадження регуляторного акта:

- повідомлення ліцензіатів про набрання чинності регуляторним актом;

- розміщення на сайті Держатомрегулювання НПА «Правила безпечного перевезення радіоактивних матеріалів (ПБПРМ-2020)»;

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта

Органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування не несуть витрат на виконання вимог регуляторного акта, тобто реалізація запропонованого регуляторного акту не потребує додаткових матеріальних і фінансових витрат із Державного бюджету України.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта пропонується встановити – постійний.

Регуляторний акт підлягає перегляду після видання МАГАТЕ нової редакції правил безпечного перевезення радіоактивних матеріалів.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

- розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не передбачається;

- кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта;

- розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта - не зміниться;

- рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – середній. Проект акта розміщено на веб-сайті Держатомрегулювання, а після прийняття акта він буде розміщений на сайті www.zakon.rada.gov.ua.

- кількість затверджених сертифікатів;

- кількість суб’єктів господарювання, що здійснили порушення положень регуляторного акту;

- розмір та загальний обсяг штрафних санкцій, накладених за невиконання вимог акту.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюється після набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється через 1 рік з дня набрання ним чинності.

Періодичні відстеження результативності регуляторного акта здійснюються раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта,

Метод проведення відстеження результативності – статистичний, вид даних - статистичні показники.

Для відстеження результативності регуляторного акта буде використовуватись інформація про кількість суб'єктів господарювання, що проваджують діяльність з перевезення радіоактивних матеріалів, кількість затверджених сертифікатів, кількість суб'єктів господарювання, що здійснили порушення положень регуляторного акту, розмір та загальний обсяг штрафних санкцій, накладених за невиконання вимог акту.

Джерелами інформації є ліцензійні справи, інформаційна база виданих сертифікатів.

Голова Державної інспекції
ядерного регулювання України **Григорій ПЛАЧКОВ**

«____»_____2020 р.